

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Кж I 745/05
02.06.2005. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Драгише Ђорђевића, председника већа, Слободана Рашића, др Глигорија Спасојевића, мр Сретка Јанковића и Милене Инић-Дреџун, чланова већа, са саветником Наташом Бањац, као записничарем, у кривичном предмету против оптуженог АА, због кривичног дела силовања у покушају из члана 103. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Србије у вези са чланом 19. Основног кривичног закона, одлучујући о жалбама Окружног јавног тужиоца у Ваљеву, оптуженог и његовог браниоца, адв.АБ, изјављеним против пресуде Окружног суда у Ваљеву К. 107/04 од 26.1.2005.године, у седници већа одржаној дана 2.6.2005.године, донео је

П Р Е С У Д У

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, жалбе Окружног јавног тужиоца у Ваљеву, оптуженог АА и његовог браниоца и пресуда Окружног суда у Ваљеву К. 107/04 од 26.1.2005.године, ПОТВРЂУЈЕ.

О б р а з л о ж е њ е

Наведеном првостепеном пресудом, оптужени АА оглашен је кривим за кривично дело силовање из члана 103. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног закона Републике Србије (КЗ РС) у покушају у вези са чланом 19. Основног кривичног закона (ОКЗ) и осуђен на казну затвора у трајању од 9-девет година у коју му се има урачунати време проведено у притвору од 18.11.2004.године до правноснажности пресуде.

Оптужени је обавезан да плати суду, на име трошкова кривичног поступка износ од 75.400,00 динара у року од два месеца по правноснажности пресуде под претњом извршења и на име паушала износ од 5.000,00 динара у року од 15 дана по правноснажности пресуде под претњом извршења.

Против те пресуде благовремено су изјавили жалбе:

- Окружни јавни тужилац у Ваљеву, због одлуке о казни, са предлогом да Врховни суд Србије побијану пресуду преиначи само у погледу одлуке о казни, тако што ће оптуженог осудити на казну затвора у дужем временском трајању,

- оптужени лично, не опредељујући основе побијања пресуде, а дати разлози упућују на побијање пресуде због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде кривичног закона и одлуке о казни, са

предлогом да му се изречена казна смањи односно ублажи или да се предмет врати првостепеном суду на поновно суђење,

- бранилац оптуженог, због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Врховни суд Србије побијану пресуду преиначи тако што ће оптуженог АА ослободити од оптужбе или оптуженом изрећи блажу кривичну санкцију по врсти и по висини или да пресуду укине и предмет врати на поновно одлучивање.

Републички јавни тужилац, у поднеску Ктж.број 886/05 од 13.5.2005.године, предложио је да Врховни суд Србије као другостепени уважи жалбу Окружног јавног тужиоца у Ваљево и преиначи наведену првостепену пресуду и погледу одлуке о казни тако што ће окривљеног осудити на казну затвора у дужем временском трајању, а да жалбе браниоца окривљеног и окривљеног АА одбије као неосноване.

Врховни суд је у седници већа испитао побијану пресуду, размотрио остале списе овог предмета и предлог Републичког јавног тужиоца, из напред наведеног поднеска, па је након оцене жалбених навода и предлога, нашао да су жалбе јавног тужиоца, оптуженог и његовог браниоца, неосноване.

Првостепена пресуда не садржи битне повреде одредаба кривичног поступка које другостепени суд испитује по службеној дужности, у смислу члана 380. став 1. тачка 1. Законика о кривичном поступку (ЗКП), дакле, ни битну повреду одредаба поступка из члана 368. став 1. тачка 11. ЗКП, на коју се указује у жалби браниоца оптуженог.

Неосновано се, с тим у вези, у овој жалби тврди да пресуда нема разлога о одлучној чињеници која се односи на добровољни одустанак оптуженог, а у погледу које је, по ставу браниоца и чињенично стање остало непотпуно утврђено, због пропуста, суда да цени део исказа оштећене из којег се види да је оптужени добровољно одустао од извршења дела и да је и самој оштећеној било јасно да јој више не прети никаква опасност.

Наиме, тачно је што бранилац тврди у жалби да је оштећена изјавила да јој је оптужени у једном тренутку рекао "ајде, бежи" и да му је она одговорила "бежи ти, ионако ће сада доћи по тебе". Међутим, из исказа оштећене јасно произилази да су те речи изговорене након дужег психичког и физичког малтретирања оштећене од стране оптуженог и наношења истој бројних лаких телесних повреда, за које време је она пружала сталан и озбиљан отпор на разне начине – вриштала и непрестано дозивала у помоћ, заваравала оптуженог да ће сама скинути панталоне пошто он то није успевао учинити због припијености истих уз тело оштећене и задавала му ударце каменом у пределу главе, и након што му је она рекла да је њен отац полицајац и да ће доћи и убити га јер је њена кућа у близини и да је чула оца да је дозива и да долази, па је оптужени тада пустио оштећену да оде, не зато што није хтео да доврши дело, већ, како то правилно закључује првостепени суд на основу правилне оцене исказа оштећене и одбране оптуженог, што је био уплашен оваквим отпором оштећене и могућношћу појаве и статусом њеног оца. Стога, поменуте речи оптуженог немају значај добровољног одустанка који им придаје бранилац, па то што суд посебно не цени наведени део исказа оштећене не представља битну повреду поступка на коју се у жалби указује, нити чини мањкавим чињенично стање утврђено у пресуди.

Неосновано се жалбама оптуженог и његовог браниоца оспорава правилност чињеничних утврђења и закључака првостепеног суда у односу на субјективне елементе дела а у жалби оптуженог истиче и да су поједине околности догађаја другачије него што је у пресуди утврђено, неоправданим поверењем суда у исказ оштећене.

Тако, наводи жалбе оптуженог да није препознао оштећену кад је прошла поред његове куће, да је није пратио већ да је пошао у село ___ у кафану да пије и кад је срео оштећену на путу да није знао колико она има година, неприхватљиви су јер су у супротности са одбраном оптуженог изнетом у првостепеном поступку, кад он изричито каже да је виђао оштећену кад иде у школу или се враћа из школе, у којим приликама је пролазила поред његове куће, да је и критичном приликом приметио оштећену кад се враћала из школе, између 19,30 и 19,45 часова и пошао за њом, да је по томе што она иде у школу и по њеном изгледу "проценио да она има 17 – 18 година" односно закључио да "она не би требало да је пунолетна".

Што се тиче тврдње оптуженог да није имао нож код себе и приговора у његовој жалби да у том погледу није требало суд да верује оштећеној, исти не стоји јер оштећена то није ни рекла, нити суд утврђује да је оптужени нож имао, већ само да је претио оштећеној да ће употребити нож.

Неосновани су жалбени наводи оптуженог којим оспорава утврђења и закључке суда о његовом психичком стању у време извршења дела и с тим у вези оспорава и налаз и мишљење вештака неуропсихијатра др ВВ. Околност да се поменути вештак у погледу стања душевног здравља оптуженог позвао на раније дати налаз и мишљење Комисије вештака у предмету К. 43/91 а без претходног прегледа оптуженог, не доводи у питање ваљаност налаза и мишљења вештака, јер према изричитом изјашњењу вештака нису уочене у конкретном случају, околности које су од медицинског значаја, дакле, које би указивале на постојање душевне болести или душевне поремећености као основа за искључење или смањење способности за урачунљивост оптуженог, а само у таквом случају сумње у постојање таквих околности, одређује се психијатријски преглед (130.ЗКП). Осим тога, на овакав налаз и мишљење вештака нису имали примедби ни оптужени ни његов бранилац и нису указивали на постојање околности које би изискивале потребу психијатријског прегледа или посматрања, нити је на постојање истих указано у њиховим жалбама.

Без основа је и тврдња оптуженог да је назначење у пресуди да је алкохолемија од 2,08 промила алкохола у крви утврђена у ОУП у __ утицала на грешке у налазу и мишљењу вештака неуропсихијатра о степену алкохолисаности оптуженог у време извршења дела, јер је поменути вештак у налазу и мишљењу јасно навео да је користио податак из потврде ОУП у __ од 18.11.2004.године о алкохолемији оптуженог измереној тог дана у 00,05 часова "drager" алкометром која је износила 1,21 промила алкохола у крви, па се, полазећи од тог податка првобитно изјаснио о максималној алкохолемији оптуженог од 1,77 промила алкохола у крви у време критичног догађаја, да би, након предочавања му измењене одбране оптуженог о количини и врсти попијених алкохолних пића и три налаза здравствене установе о алкохолемији оптуженог измереној поузданијом методом анализе крви на алкохол, вештак кориговао претходни налаз и изјаснио се о алкохолемији од 1,60 промила што је основано прихватио и првостепени суд и ову чињеницу на несмњив начин утврдио, а следствено томе и утицај утврђеног степена алкохолисаности (почетак стадијума средњег степена пијанства) на способност оптуженог за урачунљивост како је све на основу налаза и мишљења вештака неуропсихијатра, правилно утврђено и објашњено у побијаној пресуди.

Оптужени се током првостепеног поступка бранио да није имао намеру да изврши обљубу над оштећеном и да то није ни покушао да учини, већ да је само рекао оштећеној да хоће да је пољуби. Овакву одбрану оптуженог, која се понавља у његовој жалби и у жалби његовог браниоца, првостепени суд је ценио и са разлогом је оценио неприхватљивом, јер је оповргнута изведеним доказима на основу којих је суд поуздано утврдио да је оптужени предузео радње ближе описане у изреци побијане пресуде, а из којих је извео, као сасвим несумњив, закључак о умишљају оптуженог да оштећену принуди на обљубу.

Будући да је исказ оштећене, од стране првостепеног суда правилно цењен као доследан, детаљан и стога уверљив, потврђен и материјалним доказима и резултатима судско медицинског вештачења (трагови крви на одећи оптуженог и оштећене и на лицу оштећене, повреде на телу оптуженог и оштећене) у погледу навода о сили коју је оптужени применио према њој у циљу обљубе и начину на који је она томе пружала отпор, основано је првостепени суд оштећеној поверовао и у погледу тврдњи о речима које је оптужени том приликом изговорио и којима јој је јасно ставио на знање да хоће да над њом изврши обљубу као и у погледу изговорених речи претње да спречи њен отпор (да ће је заклати ножем). Уосталом, на правилност оцене првостепеног суда о веродостојности исказа оштећене у целини, указује и околност да оптужени у жалби потврђује део исказа оштећене да ју је гурнуо низ стрмину на земљиште обрасло остругом и да јој је говорио да хоће да јој лиже интимне делове тела, што је све негирао током првостепеног поступка, тврдећи да је она њега гурнула у остругу и да јој је рекао само да хоће да је пољуби.

С обзиром на изложено, неприхватљиви су наводи жалбе браниоца да би оптужени, да је имао намеру да изврши обљубу, то и учинио имајући у виду његову физичку конституцију и инфериоран положај оштећене. Ово и из разлога противречности ових жалбених навода несумњиво утврђеној чињеници да је оштећена пружајући отпор, успела и да оптуженом зада више удараца каменом у пределу главе.

Према томе, све одлучне чињенице у овој кривичној ствари правилно су и у потпуности утврђене, како оне које чине објективна обележја кривичног дела у питању, тако и чињенице и околности које се тичу

субјективног односа оптуженог према учињеном делу, а правном квалификацијом дела оптуженог по члану 103. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС у вези са чланом 19. ОКЗ, правилно је примењен кривични закон. При том, за сва чињенична утврђења и правне закључке изнете у побијаној пресуди, првостепени суд је дао јасне и уверљиве разлоге које у свему прихвата и Врховни суд и стога, супротне наводе у жалбама оптуженог и његовог браниоца којим се пресуда побија због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде кривичног закона, те предлаже укидање пресуде односно преиначење исте и ослобађање оптуженог од оптужбе, оцењује као неосноване.

По оцени Врховног суда, неосновано се жалбама оптуженог и његовог браниоца, као и жалбом јавног тужиоца, првостепена пресуда побија у делу одлуке о казни, истицањем у жалбама поднетим у корист оптуженог да је казна превисоко одмерена и да се по закону могла изрећи знатно блажа казна јер је дело остало у покушају, а у жалби јавног тужиоца да је изречена казна неадекватна степену друштвене опасности дела и степену кривичне одговорности оптуженог, због пропуста суда да у одговарајућој мери цени значај утврђених отежавајућих околности и да одређене околности цени оптуженом као отежавајуће.

Ово из разлога што је првостепени суд правилно утврдио постојање, на страни оптуженог, смањене урачунљивости као једине олакшавајуће околности и ценио му као отежавајуће и оне околности за које јавни тужилац неосновано тврди да нису цењене, а односе се на ранији живот оптуженог односно чињеницу да је више пута осуђиван, последњи пут за истоврсно кривично дело, да је предметно дело извршио кратко време по изласку са издржавања казне за претходно дело, да је приликом извршења дела оштећеној нанео више лаких телесних повреда и при оцени значаја тих околности правилно нашао да наведене отежавајуће околности указују на изузетно велику друштвену опасност оптуженог као учиниоца, која је и била од битног утицаја на одмерену казну и поред чињенице да је дело остало у покушају, па ценећи правилно и објективну тежину кривичног дела у питању с обзиром на околности извршења истог и чињеницу да је учињено према малолетном лицу и степен друштвене опасности дела и кривичне одговорности оптуженог, па је оптуженог правилно осудио на казну затвора у трајању од девет година која, и по налажењу Врховног суда, представља неопходну али и довољну меру за постизање сврхе кажњавања из члана 33. ОКЗ.

Стога, околности које износи оптужени у жалби – да има болесну мајку неспособну да се сама о себи брине и јавни тужилац – да није цењено држање оптуженог након извршења дела односно околност да није показивао кајање, нису од утицаја на измену изречене казне у смислу блажег кажњавања оптуженог, предложеног у жалбама изјављеним у његову корист односно строжег кажњавања предложеног у жалби јавног тужиоца.

Из свих изнетих разлога, а на основу члана 388. ЗКП, Врховни суд је одлучио као у изреци ове пресуде.

Записничар, Председник већа

Наташа Бањац, с.р. судија,

Драгиша Ђорђевић, с.р.

За тачност отправка

ср